



PARLAMENTUL ROMÂNIEI
Grupul Român al Uniunii Interparlamentare

Dep. Secretariatului.

Pl. B. P. reunite



APROBAT

23 martie 2010

În sesiunea comună a Birourilor permanente
ale Camerei Deputaților și Senatului
în data de 23.03.2010

Nr. XLI/ 46

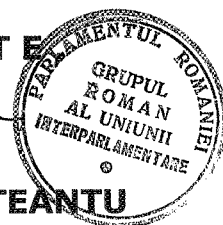
Nr. 335

Stimate domnule Secretar general,

Am onoarea să vă transmit, în anexă, **Informarea privind participarea la Reuniunea UIP cu tema Rolul parlamentelor în promovarea egalității de gen și a drepturilor femeilor, la 15 ani după Beijing** (New York, 2 martie 2010), cu rugămintea de a o supune atenției Biroului Permanent al Camerei Deputaților, spre aprobare.

Cu deosebită considerație,

PRESEDINTE



Deputat Ioan MUNTEANTU

Domnului

Gheorghe BARBU

Secretarul general al Camerei Deputaților



PARLAMENTUL ROMÂNIEI
Grupul Român al Uniunii Interparlamentare

22 martie 2010
Nr. XLI/44

INFORMARE

privind participarea la Reuniunea UIP cu tema
Rolul parlamentelor în promovarea egalității de gen
și a drepturilor femeilor, la 15 ani după Beijing
- New York, 2 martie 2010 -

I. CADRUL GENERAL

În seria activităților organizate de Uniunea Interparlamentară cu ocazia principalelor evenimente din sistemul Națiunilor Unite, la sediul ONU din New York a avut loc, în ziua de 2 martie a.c., Reuniunea parlamentară anuală cu ocazia sesiunii (cea de-a 54-a) Comisiei ONU pentru Statutul Femeii (CSF), care s-a întrunit în intervalul 1-12 martie 2010.

Reuniunea, organizată în colaborare cu Divizia ONU pentru Promovarea Femeii (UNDAW), s-a plasat în contextul celei de-a 15-a aniversări a Conferinței Mondiale a Femeilor, de la Beijing. Tema generală a dezbaterilor - *Rolul parlamentelor în promovarea egalității de gen și a drepturilor femeilor, la 15 ani după Beijing* - a fost stabilită în concordanță cu tema prioritară a sesiunii CSF, respectiv *Evaluarea implementării, după 15 ani, a Declarației și Platformei de Acțiune de la Beijing, și a rezultatelor celei de-a 23-a sesiuni speciale a Adunării Generale (2000) și conexiunile cu realizarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului*.

La lucrări au participat delegații parlamentare din țările membre UIP, delegații ale Parlamentului European și Adunării Parlamentare a Consiliului Europei și reprezentanți ai unor organisme și adunări parlamentare cu statut de observator la UIP, respectiv: Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, Parlamentul Pan-African, Confederația Parlamentară a Americii, Adunarea Parlamentară a Mediteranei, Fondul de Dezvoltare al Națiunilor Unite pentru Femei, Strategia Internațională a Națiunilor Unite pentru Reducerea Dezastrelor.

Delegația GRUI a fost alcătuită din: dna. senator **Mihaela Popa**, vicepreședintă a GRUI și a Comisiei pentru egalitatea de șanse, din Senat; dl. deputat **Gheorghe Firczak**, vicepreședinte al Comisiei pentru egalitatea de șanse pentru femei și bărbați, din Camera Deputaților; dna. Cristina Dumitrescu, secretar tehnic al GRUI, director, Direcția organizații Parlamentare Internaționale, Senat.

Participanții au făcut un amplu schimb de informații despre progresele realizate la nivel național, dificultățile care persistă și noile provocări în domeniul promovării și respectării drepturilor femeilor, la un deceniu și jumătate după Beijing. În mod firesc, s-a pus accentul pe rolul și contribuția parlamentelor, pe mecanismele parlamentare care sunt sau ar putea fi utilizate pentru a continua transpunerea în practică a obiectivelor și angajamentelor internaționale în materie.

În deschiderea reuniunii, a luat cuvântul dna. Rachel Mayana, sub-secretar general al Națiunilor Unite, consilier special pentru problematica de gen și promovarea femeii, director a.i. al UNDAW. Pe parcursul lucrărilor, s-a adresat participantelor și E.S. dl. Garen Nazarian (Armenia), președintele Comisiei ONU pentru Statutul Femeii.

Dezbaterile au fost moderate de: dna. Pia Cayetano, președinta Comitetului UIP de Coordonare a Femeilor Parlamentare, membră a Senatului din Filipine; dna. Margaret Mensah-Williams, vicepreședintă a Consiliului Național din Namibia. Programul a inclus patru sesiuni tematice, pe următoarele subiecte:

a. participarea femeilor în parlament-primul pas către progres – au fost prezentate succint evoluțiile pozitive și regresele înregistrate în ultimii 15 ani, la scară globală, în ceea ce privește prezența femeilor în parlament, dar și principalele mecanisme de promovare a participării femeilor în viața politică.

Dezbaterile au fost precedate de prezentări ale publicației UIP *Harta lumii „Femeile în Politică 2010”* și ale site-ului de web al Rețelei Internaționale privind Femeile în Politică – iKNOW Politics, realizate de dna. Julie Ballington, expert în cadrul Secretariatului UIP și, respectiv, prof. Drude Dahlerup, de la Universitatea din Stockholm, Suedia.

La începutul lui 2010, procentul mediu al femeilor în parlament, la scară globală, este de 18,8%, față de 11,3% în 1995, ceea ce echivalează cu o creștere de 0,5% pe an. Pe fondul unor progrese lente în ansamblu, anumite țări au avansat într-un ritm mai susținut. Există 44 de camere parlamentare (16,7%), din 38 de țări, care au atins obiectivul de 30% femei, ceea ce înseamnă de 6 ori mai multe decât în 1995, când numai 7 camere parlamentare, aflate în 7 țări, atinseseră acest nivel. Dintre Camerele parlamentare cu peste 30% femei, 16 sunt în Europa, 13 pe continentul american, 11 în Africa și 4 în regiunea Asia-Pacifc.

În același interval, numărul camerelor parlamentare în care femeile reprezintă maximum 10% a scăzut la jumătate, de la 62% în 1995, la 27%, în 2010.

Totuși, accesul femeilor în politică rămâne dificil în toate regiunile globului. Există mai multe parlamente în care numărul femeilor este nesemnificativ, iar numărul camerelor parlamentare în care nu există nici o femeie nu s-a redus foarte mult (de la 13, în 1995, la 10 în 2010).

Numărul de femei cu funcții de decizie în Parlament a crescut mult mai lent decât accesul propriu-zis la Parlament. 24 de femei se aflau la conducerea camerelor parlamentare în 1995, iar în 2010 numărul lor a ajuns la doar 38.

În ceea ce privește femeile din Executiv și femeile șefi de Stat, progresele de ansamblu sunt mult mai lente decât în cazul parlamentelor. În 2010, din cei 151 de șefi de Stat aleși, numai 9 sunt femei (adică 6%). În 2005, numărul femeilor șefi de Stat era de 8.

În medie, femeile dețin 16% din portofoliile ministeriale. Un număr de 30 de țări au peste 30% femei în Executiv (în Norvegia, peste 50% dintre membrii guvernului sunt femei). Pe de altă parte, numărul țărilor fără femei în guvern a crescut de la 13, în 2008, la 16, în 2010, principalele țări vizate fiind cele din regiunea arabă, Caraibe și insulele din Oceanul Pacific.

Se constată totuși, prin comparație cu anul 2008, o diversificare a portofoliilor încredințate femeilor, cu toate că, în continuare, ele dețin în principal portofolii legate de probleme sociale, copii, tineret, condiția femeii și, din ce în ce mai mult, protecția mediului.

b. integrarea perspectivei de gen în legislația națională – s-a discutat despre măsurile adoptate în diferite țări pentru eliminarea prevederilor legislative care discriminează femeile și despre direcțiile de dezvoltare a cadrului legislativ, în scopul transpunerii în practică a angajamentelor adoptate la Beijing.

c. respectarea drepturilor femeilor-de la egalitatea de jure la egalitatea de facto – au fost examinate modalitățile de lucru ale diferitelor structuri parlamentare – în special comisii – cu atribuții în domeniul drepturilor omului ale femeilor, pe trei direcții de acțiune: implementare, monitorizare, evaluare; s-a discutat, de asemenea, despre rolul parlamentarilor în schimbarea mentalităților și depășirea barierelor culturale, dar și despre integrarea dimensiunii de gen în procesul bugetar și în mecanismele de aplicare a legii și de verificare (cu accent pe accesul la justiție și la căi de recurs).

d. parteneriate în sprijinul egalității de gen – au fost analizate relațiile dintre parlamente și instituțiile guvernamentale cu atribuții legate de egalitatea de gen, cooperarea cu societatea civilă și parteneriatele public-privat.

Dezbaterile au fost precedate de prezentări introductive realizate de parlamentari, oficiali ONU și reprezentanți ai societății civile: dna. Rebecca Kadaga, vicepreședintă a Parlamentului din Uganda; dna. Sabine de Béthune, membră a Senatului din Belgia; dna. Rachel Shebesh, membră a Adunării Naționale din Kenya; dna. Youla A. Haddadin, expert, Biroul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, Divizia *Drepturile Femeilor și Gen*; dna. Fatema Khafagi, consultant regional pe probleme de gen, PNUD; dna. Colleen Lowe Morna, director executiv al *Gender Links*, Africa de Sud.

II. CONTRIBUȚIA DELEGAȚIEI GRUI

Dna. senator **Mihaela POPA**, vicepreședintă a GRUI, s-a adresat participanților în cadrul dezbaterilor primei sesiuni tematice - *participarea femeilor în parlament - primul pas către progres*, evidențiind următoarele aspecte:

- preocuparea permanentă, în calitate de membră a Senatului, vicepreședintă a Comisiei senatoriale pentru egalitatea de șanse și fost europarlamentar, dar și responsabilitatea suplimentară, decurgând din apartenența la partidul aflat la guvernare, pentru promovarea problematicei de gen și a condiției femeii în România;
- rolul esențial pe care pot și trebuie să-l joace parlamentarii în transpunerea în practică a documentelor adoptate la Beijing și a angajamentelor asumate în cadrul procesului de follow-up;
- reprezentarea total necorespunzătoare a femeilor în viața politică din România și, în general, în procesele decizionale pe diferite niveluri; este vorba despre un deficit democratic major, care împiedică realizarea *de facto* a egalității de gen și consolidarea statutului femeii în societate;
- în parlament se caută cu prioritate soluții legislative care să accelereze remedierea acestei situații, inclusiv din perspectiva noii *Strategii naționale privind Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați*, pentru perioada 2010-2012, care include măsuri pentru o participare echilibrată a ambelor sexe la toate nivelurile de decizie;
- structura de gen a Parlamentului României este ilustrativă pentru dezechilibrul de gen în viața politică; după alegerile legislative din 2008, organizate după o nouă lege electorală în baza căreia cetățenii au votat candidați individuali în circumscripții uninominale, ponderea femeilor parlamentare – oricum, foarte mică încă din legislatura anterioară – a scăzut și mai mult, mai cu seamă datorită situației din Senat, unde procentul femeilor s-a redus drastic, de la 9,5% la 5,8%;
- practic, la ora actuală trebuie căutate soluții de creștere a numărului de femei în Parlamentul României, în condițiile sistemului de vot uninominal;
- trebuie precizat, totuși, că pentru a contracara impactul sub-reprezentării femeilor în Parlament, Partidul Democrat-Liberal a propus o femeie pentru funcția de Președinte al Camerei Deputaților; astfel, pentru prima dată în România, o femeie ocupă această poziție, a treia în ierarhia de stat;
- la nivelul partidelor politice, acțiunea femeilor se concretizează în propuneri de modificare a statutelor, care să faciliteze o reprezentare de gen echilibrată în viața politică; în cazul Partidului Democrat-Liberal, au fost avansate propuneri care urmăresc ca, pe viitor, 30% din funcțiile de

miniștri și 40% din pozițiile decizionale în administrația locală să fie ocupate de femei, iar 45% din candidații partidului la alegerile parlamentare să fie, de asemenea, femei;

- ca o apreciere generală, trebuie subliniat că realizarea unor progrese vizibile în participarea politică a femeilor presupune o schimbare profundă de mentalitate, prin aplicarea unor măsuri eficiente de combatere a stereotipurilor de gen; în acest sens, o contribuție majoră revine educației și mass media.

În încheierea intervenției sale, dna. senator Mihaela Popa s-a referit la propunerea recentă a Secretarului General al Națiunilor Unite, privind crearea unei „entități compozite” a ONU pentru egalitatea de gen și promovarea femeii.

Este vorba despre un mecanism novator care ar urma să se plaseze în centrul arhitecturii onusiene pe problematica feminină, prin preluarea atribuțiilor celor patru entități care au atribuții în domeniu la ora actuală. Scopul acestui demers este o abordare mai coerentă și mai eficientă a egalității de gen în sistemul Națiunilor Unite.

Această modificare instituțională prezintă importanță și pentru parlamente, deoarece va avea un impact asupra eforturilor întreprinse în plan național pentru consolidarea statutului femeii.

III. CONSTATĂRI, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Principalele constatări, concluzii și recomandări ale dezbaterilor, reprezentând contribuția parlamentară la sesiunea CSF, au fost prezentate în plenul Comisiei, în ziua de 3 martie a.c., de dna. Pia Cayetano, președinta Comitetului UIP de Coordonare a Femeilor Parlamentare.

Ele pot fi sintetizate după cum urmează:

- deși ponderea de ansamblu a femeilor în parlamente, la scară globală, se află la cel mai înalt nivel, de 18,8%, între parlamente persistă discrepanțe majore; în peste un sfert dintre parlamente/camere parlamentare, femeile reprezintă mai puțin de 10 %;
- evident, obiectivul inițial de 30% femei în parlament este departe de a fi atins, iar întrebarea „Este parlamentul cu adevărat accesibil femeilor?” rămâne la fel de actuală;
- introducerea cotelor de reprezentare pentru femei s-a dovedit esențială pentru promovarea acestora în politică; în cvazi-totalitatea celor 44 de camere parlamentare cu peste 30% femei, se aplică, sub o formă sau alta, cota de reprezentare;
- obstacolele cu care se confruntă femeile în politică, îndeosebi în parlamentele dominate de bărbați, nu pot fi înlăturate exclusiv prin aplicarea cotelor; excluderea și/sau marginalizarea femeilor în raport cu sfera politicii sunt determinate și de factori precum modul de finanțare a campaniilor electorale, manifestările de violență electorală și politică, prejudecățile și atitudinile discriminatorii;
- cu toate acestea, se poate constata că, în anumite circumstanțe, cotele au stat la baza unor progrese istorice în participarea femeilor în politică;
- adesea, în absența cotelor sau atunci când acestea nu sunt aplicate corespunzător, procesele de recrutare sunt mai puțin formalizate, ceea ce afectează șansele femeilor de a fi alese; mai mult, garanțiile constituționale privind egalitatea de gen, chiar dacă există, pot avea un impact minim dacă nu se reflectă și nu sunt transpuse efectiv în legile electorale și cele privind partidele politice;
- partidele politice sunt principalele „porți” prin care femeile pot accede în parlament, dar de foarte multe ori ele îngreunează acest acces; partidele au rolul esențial în nominalizarea de femei pe listele de candidați și în plasarea lor pe poziții eligibile; tot partidelor le revine și rolul de a promova participarea femeilor în structurile decizionale din economie și din celelalte sectoare.
- la 15 ani de la Conferința de la Beijing, se constată că nu există o monitorizare sistematică a stadiului și modului de implementare a Platformei de Acțiune;

- la scară globală, există încă numeroase legi care discriminează femeile, chiar și în țări care au ratificat instrumentele internaționale în materie, precum Convenția Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare la adresa femeilor (CEDAW); parlamentele trebuie să examineze și să revizuiască aceste legi, în conformitate cu angajamentele internaționale;
- de asemenea, parlamentele trebuie să-și asume un rol mai substanțial în monitorizarea legislației privind egalitatea de gen; în acest scop, trebuie create mecanisme specializate (de tipul comisiilor) și trebuie dezvoltate instrumente care să îmbunătățească controlul parlamentar (cum ar fi bugetele care integrează dimensiunea de gen); activitatea comisiilor parlamentare trebuie evaluată periodic, iar cooperarea dintre ele trebuie încurajată, pentru a permite schimbul de informații și experiență;
- se recomandă analizarea legislației și prin prisma impactului ei asupra egalității de gen, prin raportare la prevederile instrumentelor internaționale, inclusiv CEDAW; pot fi avute în vedere și unele exemple de mecanisme parlamentare novatoare, precum comisiile speciale însărcinate să auditeze cheltuielile din perspectiva promovării egalității de gen;
- aplicarea politicilor în domeniul egalității de gen trebuie susținută prin dezvoltarea, de către parlamente, a parteneriatelor cu toți factorii implicați, îndeosebi cu instituțiile guvernamentale cu atribuții în domeniu și societatea civilă; o contribuție pozitivă poate aduce implicarea bărbaților, ca parteneri pentru schimbare, dar și cultivarea unei relații reciproc avantajoase cu mass media;

Numeroși participanți, ca de altfel, și vicepreședinta GRUI, și-au manifestat interesul față de activitatea Națiunilor Unite privind egalitatea de gen și condiția femeii și au reiterat faptul că o implicare susținută a parlamentarilor este absolut indispensabilă pentru realizarea obiectivelor globale în domeniu.

În marja reuniunii, delegația GRUI a participat la un dejun de lucru oferit de Reprezentantul Permanent al României la Națiunile Unite, dna. ambasador Simona Mirela Miculescu, alături de președinta Agenției Naționale pentru Egalitate de Șanse, dna. Maria Moța, care a participat la sesiunea CSF, și de președintele Subcomisiei senatoriale pentru Populație și Dezvoltare, dl. senator Tudor Udriștoiu, care a participat la Vizita la Națiunile Unite a delegației Forumului Parlamentar European pentru Populație și Dezvoltare.

Discuțiile s-au axat pe problematica celei de-a 54-a sesiuni a Comisiei ONU pentru statutul Femeii, poziția pe care se plasează România în raport cu aceasta și, într-un plan mai general, despre prioritățile țării noastre la Națiunile Unite și modalitățile de reprezentare și acțiune în contextul noilor prevederi ale Tratatului de la Lisabona.

Senator Mihaela POPA

Vicepreședintă a Grupului Român
al Uniunii Interparlamentare

Vicepreședintă a Comisiei
pentru egalitatea de șanse



Deputat Gheorghe Firczak

Vicepreședinte al Comisiei
pentru egalitatea de șanse
pentru femei și bărbați



Redactat: Cristina Dumitrescu, DGRPE – DOPI, Senat